

**A jelen lehetőségei a jövő értékei:
A Maconkai-víztározó
környezetvédelmi-vízügyi
fejlesztése**

ÉMOP-3.2.1/D, 2010-2011

**SZIE MKK-KTI, Halgazdálkodási Tanszék
Gödöllői Halászati - Horgászati Szakember Találkozó
2011.01.27.**

Dr. Dérer István, BSHE

A terület történetéről

- Középkor: „Tócsa” elnevezés a térképeken, 2 db vízimalom a „maczonkai” Zagyva-szakaszon.
- Később: A Zagyva lassú vízhozam-csökkenése mellett annak gátakkal történő szabályozása: kukoricát az ártérre is... Majd kiderült, néha mégis a víz az úr!
- Ezért: A Zagyva árvízi rendezése I. ütem keretében közvetlenül Bátönyterenye Város felett, 1974-75-ben egy „zöldtározó” létesült, melynek vízgyűjtő területe: 176,7 km². A II. ütem még várat magára.

A víztározó előtörténete

- ❑ 1987-re a város és térsége vízellátásának biztonsága érdekében a tározó víztartása már nem volt megkérdőjelezhető, majd 1988-tól kialakult a HE is.
- ❑ 1999-ben az árvíz a halállomány tekintetében „mindent vitt”.
- ❑ 2001-2003 között a déli oldalon 4 tórészlettel bővült a terület, melyeket az eredeti partvonal választ el a főtározótól, továbbá kialakult az előtározói konstrukció.
- ❑ 2006-2008 között infrastrukturális fejlesztések, út, csatornázás, kommunális blokkok stb.
- ❑ 2009-ben megkezdődik a komplex fejlesztés tervezése.

Alapvetések

- ❑ Első az árvízvédelmi funkció; a tározó Bátorlyterenye bel- és külterületét, a város és a kistérség lakóinak vagyonát védi.
- ❑ Második prioritás az ivóvíztermeléshez szükséges nyersvíz folyamatos biztosítása.
- ❑ Járulékos a szabadidős és sporthorgászati hasznosítás: a tó nagy értékű halállománnyal, kedvező horgászati feltételekkel a kiemelt horgászvizek közé tartozik.
- ❑ Ezért a védterület mára már országos jelentőségű idegenforgalmi cél- és fejlesztési terület.

Alapadatok

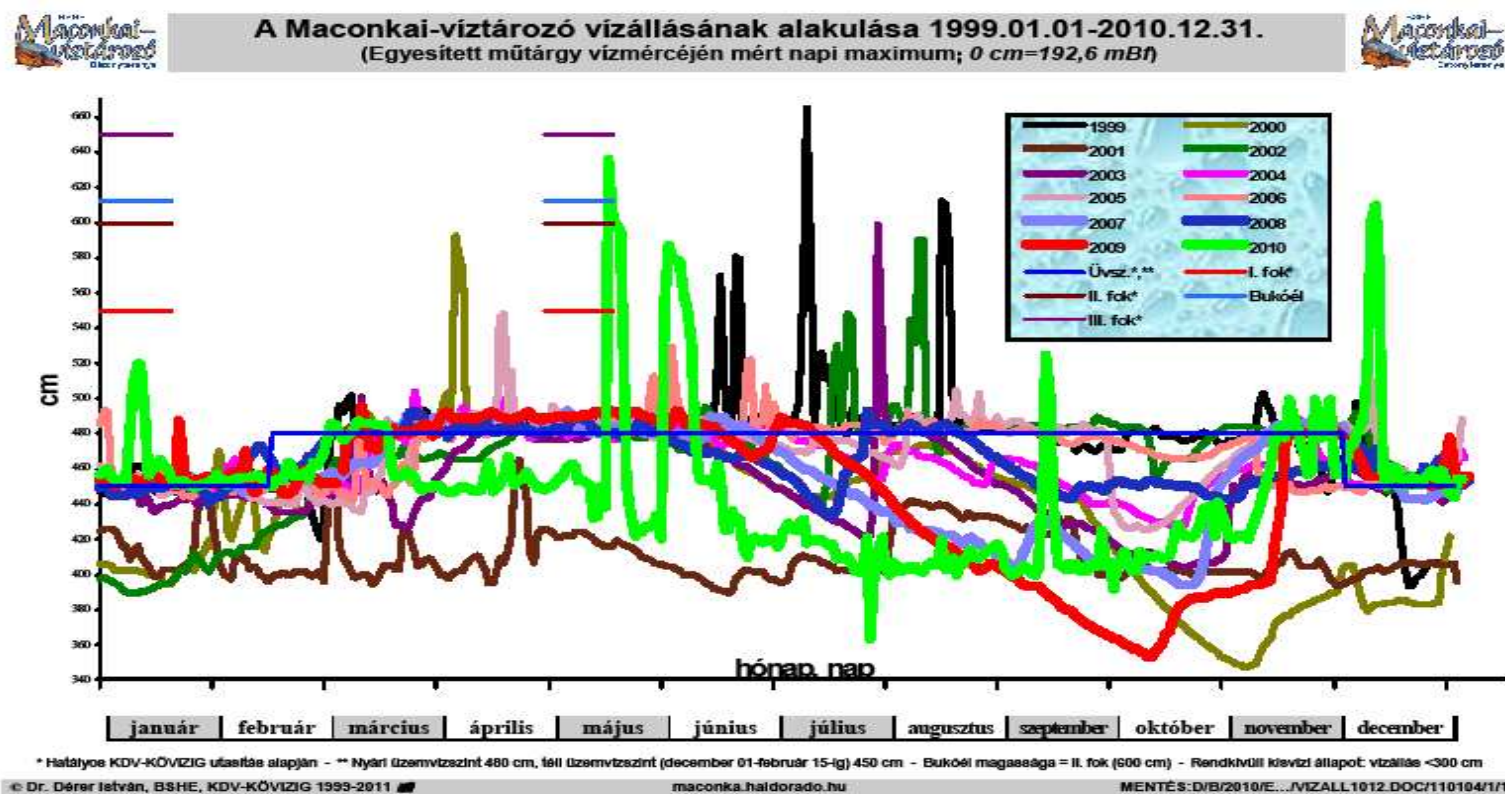
- A tározó térfogata
  - kisvíznél: 385 em³
  - üzemi vízszintnél: 630 em³
  - 1 %-os árvízszintnél: 1.770 em³
- A tározó vízterülete: 65,4 ha
- A tározó kialakítandó védterülete: 90 ha
- Vízszintek:
  - (355 cm) 196,15 mBf. – lkv.
  - (480 cm) 197,40 mBf. – üzemi szint
  - (677 cm) 199,37 mBf. – Inv.
- Mért vízhozamok: 0-55 m³/s

Halgazdálkodási, horgászati adatok

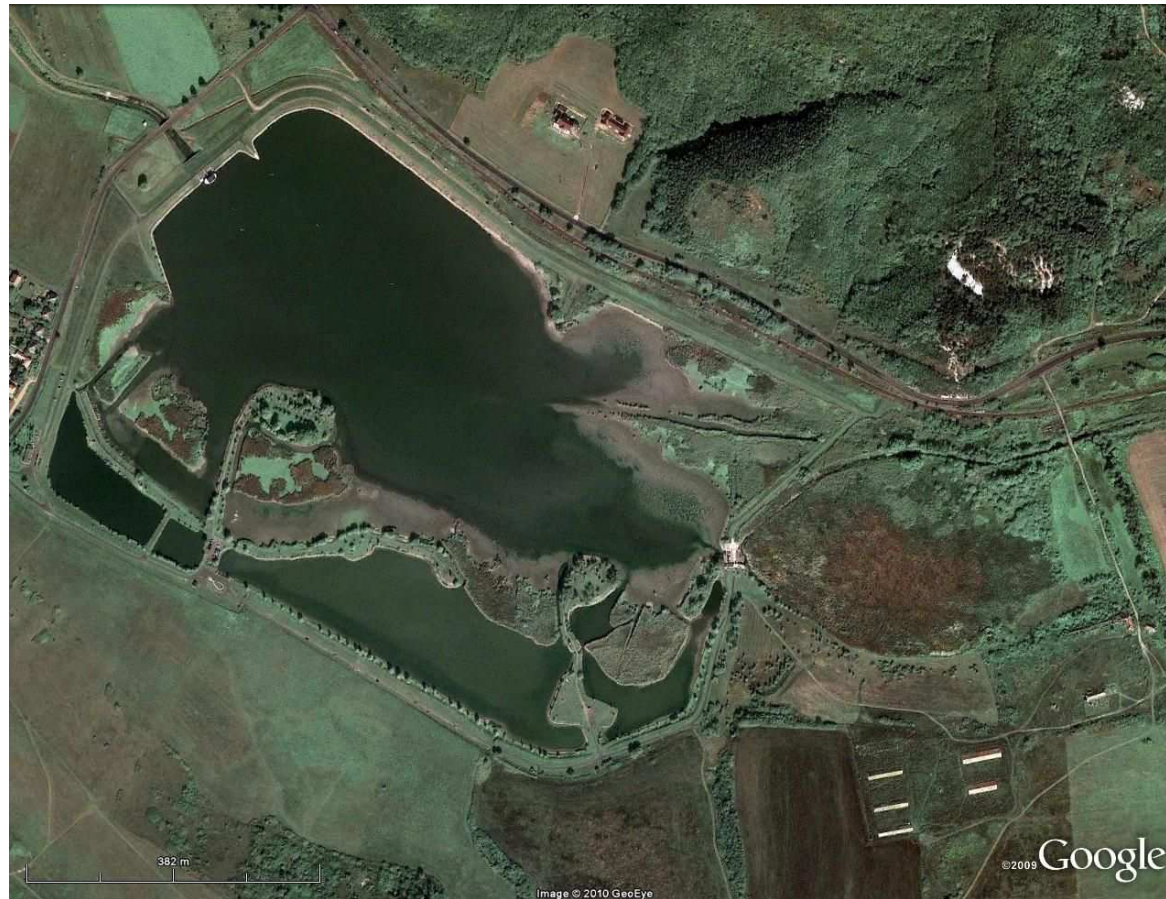
- 49 halfaj bizonyított jelenléte, fajtakísérletek, törzsállomány-tartás.
- 1100 mázsás becsült halállomány.
- Évi elvitel és telepítés 500-600 mázsa.
- 1280 tag.
- 26000 vendégnap évente, vendégek 16 országból.
- Évi 16-20 országos és nemzetközi verseny.
- Folyamatos üzemelés, komplex szolgáltatások.
- Szigorú szabályok és ellenőrzés (főállású halászati örök, egykapus beléptetés, környezetvédelmi rendszabályok).
- Hiteles monitoring, teljes statisztika.

A probléma alapja, grafikusán

A probléma alapja, felülről

Gödöllő, 2011.01.27.

8/21

A kezdeti szereposztásról

- A tározó kizárólagos tulajdonosa: Magyar Állam.
- Tulajdonosi jogok gyakorlója: MNV Zrt.
- Vagyonkezelő, vízügyi üzemeltető: KDV-KÖVIZIG.
- Illetékes, érintett, felelős: Bátonyterenye Város Önkormányzata.
- Pénzügyileg érdekelt: Víz- és Csatornamű Kft.
- Halászati és rekreációs hasznosító: Bátonyterenye-Maconkai Szabadidő- és Sporthorgász Egyesület (BSHE).
- ... és még sokan mások?

A projekt szereposztásáról

- ❑ Pályázó, kedvezményezett: Bátönyterenye Város Önkormányzata.
- ❑ Támogató: NFÜ – NORDA.
- ❑ Partnerségi Együtműködés: 2 települési Önkormányzat és kistérség, KDV-KÖVIZIG, Nm-i Katasztrófavédelem, 2 környezetvédelmi Egyesület, Víz- és Csatornamű Kft, BSHE.
- ❑ Stratégiai és fejlesztési együttműködés: Bátönyterenye Önkormányzata és BSHE, üzemeltetési és fenntartási együttműködés: KDV-KÖVIZIG és BSHE.
- ❑ Engedélyező hatóság: KDV-KTVF, közreműködő szakhatóság: 6, egyéb érdekelt: 12.

A projekt időigényéről

- 2007.03.: BSHE ötlet, alapkonceptió megalkotása.
- 2008.02.: Partnerségi megállapodás megkötése.
- 2008.04.: Műszaki tartalom, pályázati költségvetés elfogadása, pályázat beadása.
- 2008.11.: 1. forduló pozitív döntés.
- 2009.12.: 2. forduló pozitív döntés.
- 2010.01.: Támogató levél.
- 2010.04.: Szerződés, munka megkezdése.
- 2010.07.: Kiegészítő- és pótingedélyek beszerzése, végleges anyagelhelyezés megoldása.
- 2011.04.: Tervezett befejezés.

A projekt pénzigényéről

- 2008.02.: első költségvetési terv, 650.000 eFt.
- 2008.04.: pályázati költségvetés, 552.985 eFt.
- 2008.11.: elfogadott költségvetés 497.687 eFt.
- 2009.12.: szerződési költségvetés 495.226 eFt.
- Támogatás: 445.704 eFt, 90 %.
- Bruttó építési költség: 379.320 eFt, nettó 316.100 eFt.
- „Magyar Államnak vissza”: 154.500 eFt (ÁFA, illetékek, egyéb adók, járulékok).
- Járulékos, de kötelező költségek 41.796 eFt.
- Szükséges pótmunka, kárigények, ÁFA-, árfolyam-, üzemanyagár-változás, infláció – *elfogadás nélkül...*

Mit is kellett megoldani?

- A kisvízi biztonságot.
- Az árvízi kapacitás megőrzését, a biztonság fokozását.
- A vízminőség javítását, biológiai szűrőmező kialakítását.
- A felhalmozódott iszap eltávolítását.
- A biológiai sokszínűség megőrzését, ivadékbölcsők, védett részek, „öko-szigetek” kialakítását.
- A halelűszások megakadályozását.
- Új műtárgyak építését.
- Mindezt a terület mozaikszerű fejlesztésével, napi működés közben.

Mit is kellett megoldani?

- A merőben eltérő érdekek összehangolását.
- A kompromisszumokon alapuló szakmai koncepció közös elfogadását.
- A koncepció részelemeire a forrás megtalálását, a pályázati hányad optimalizációja mellett.
- A pályázati konstrukció gyakorlati alkalmazhatóságát, a lehatárolásokat.
- A beruházási indukációjú spekulációk fékentartását, az egyéni érdekek begyűrűzését.
- A műszaki megvalósíthatóságot.
- Az utófinanszírozás okán a likviditás biztosítását.
- A kommunikációt.

Az elért főbb eredmények

- 9,4 ha-os emelt szintű előtározó, műtárgyakkal.
- Védművek felújítása, 1 új tórészlet, áramoltatás, oxigénellátás a kritikus pontokon.
- 7 db, egymással zsilipeken kommunikáló tórészlet, összesen az egyesített műtárgyon kívül 12 db zsilip.
- A fő tározótérben 7 db „öko-sziget”.
- Partél-rendezések, meder-, árok- és lepelkotrások.
- Fő zsilip előtt fix halrács és hordalékfogó.
- Komplex vagyonvédelem.
- Fix és mobil monitoring rendszer, protokollok.
- 1000 db újabb facsemete.

Ugyanez horgász-szemmel

- Új parti horgász helyek 1020 fm-en, 700 és 400 méteres versenypálya, ezen túl meglévő helyek minőségi javulása (pl. elérhető kotrott részek).
- Extenzív és korlátozott haltermelésre, törzsállomány megőrzésre is alkalmas előtározó, amely szűrőmezőként és ivadékbőlcsőként is funkcionál.
- Új, tematikus horgászatra is alkalmazható tórészlet, továbbá az egyik meglévő jelentős bővítése.
- Fő zsilip előtti fix halrács és vízpótlás, mozgatás okán a nagy értékű törzsállomány biztonsága.
- Komplex vagyonvédelem, parkosítás miatt egyéni biztonság- és komfortérzet további javulása.

A jövő (?)

- 30 éves üzemeltetési biztonság.
- Egy kizárólagos állami tulajdonú létesítmény vállalkozási szemléletű, de non-profit érdekeltségű hasznosítási modelljének tartós működtetése.
- Ugyanitt a költség-haszon-áldozat elv érvényesítése.
- Az ökoszisztéma ökológiai szemléletének erősítése, a szükséges és a lehetséges összehangolása, proaktív kompromisszumkeresés a „méregzöldekkel”.
- Az őshonos halfajokra vonatkozó kutatási, törzsállomány-megőrzési programok folytatása.
- A halászat, horgászat adminisztratív szabályozásának és képviselőinek helyi gyakorlati bizonyítékokból eredő átgondolási javaslata.

A tanulságokról

- ❑ Az eddigi ismert EU és honi pályázati rendszereknél a multiplikátor-hatás nem érvényesíthető, sőt inkább a gyakorlatban üldözendő.
- ❑ 3-4 év átfutási időnek nagyon sok, ez tényleg a tett halála lehet egy jó gondolat esetében.
- ❑ Az utófinanszírozás a kicsiknek és a szegényeknek a legjobban káros, akarattól és kreativitástól függetlenül.
- ❑ Az adminisztráció, az engedélyeztetés és annak költsége túlzó, továbbá a felelősségporlasztást vagy akár magát a felelőskeresést is jól szolgálja.
- ❑ Egy többszereplős rendszerben a merev struktúra, a hierarchikus szemlélet magát a változ(tat)ást teheti lehetetlenné. Miért nem lehet érdekelt az Állam is?

Olvastam valahol...

A beruházás stációi:

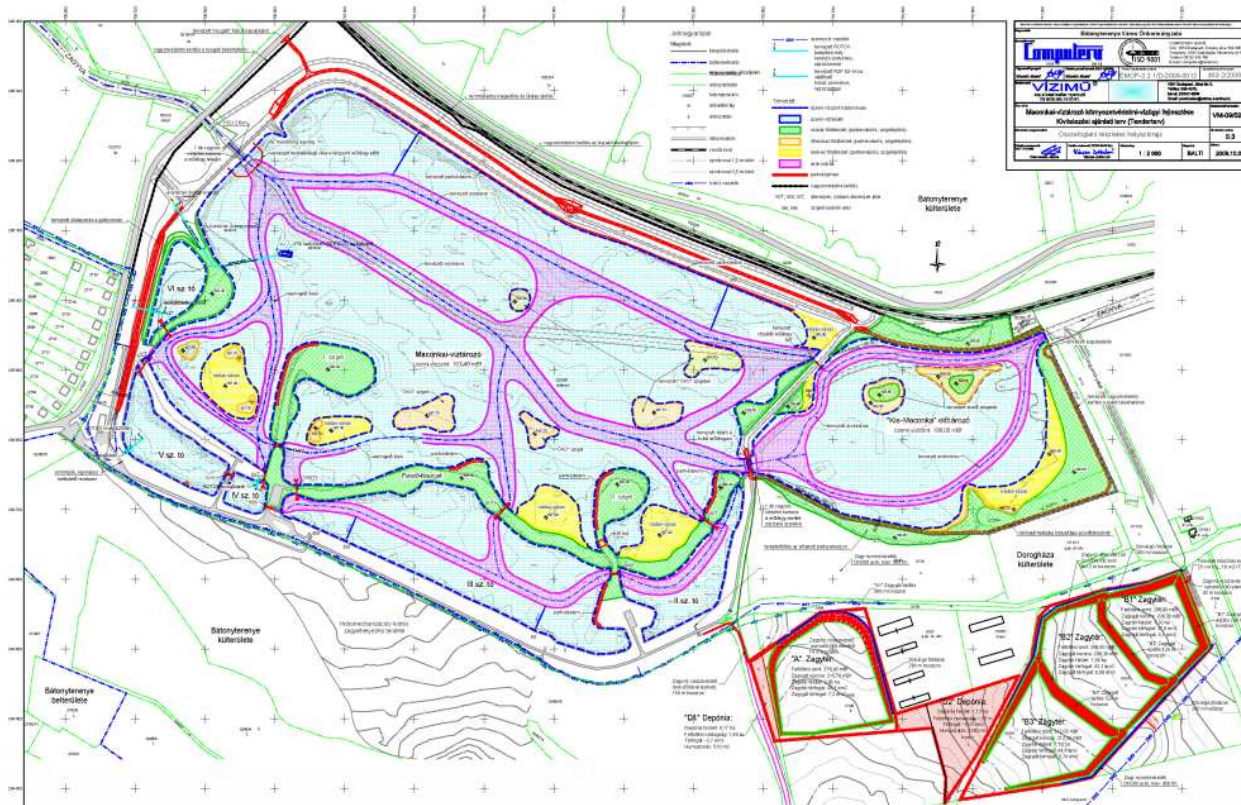
- 1. Lelkesedés
- 2. Kiábrándulás
- 3. Pánik
- 4. A bűnösök megdicsőülése
- 5. Az ártatlanok bűnhődése

Amit meg közben folyamatosan keresünk: pénz, pénz...

Ide tartozik még egy elgondolkodtató 2500 éves nepáli töredék: „Tanuld meg fiam az összes szabályt, hogy a lehető legkönnyebben léphess át rajtuk”

Természetesen a bemutatott beruházásra az itt leírtak nem vonatkoznak!

Már nem térkép e táj...

Szívesen látjuk Önöket!

- www.maconka.hu
- maconka@maconka.hu
- Info: +36 30 229-5177

„A tiszta víz az élet bölcsője és egyben feltétele. Jövőnk, így gyermekeink érdekében is óvja a szennyeződéstől a természet benne rejlő, megismételhetetlen értékeit és védje környezetét!”

(A BSHE jelmondata)